

Hodnocení práce výchovného poradce
ve školním roce 2009/2010

Ing. Milan Hanuš

Obsah

Obsah	2
Úvod.....	3
Příprava a plánování vlastní činnosti	4
Prevence zneužívání návykových látek	4
Příprava a aktualizace nástěnky výchovného poradce.....	4
Vytvoření, správa a aktualizace internetové stránky výchovného poradce	5
Příprava a práce se schránkou důvěry.....	5
Práce se žáky s poruchami učení	5
Práce s problémovými žáky	6
Problémy docházky.....	6
Potíže s učením	7
Mimoškolní problémy vztahující se k výuce a chování ve škole	7
Poruchy chování a interpersonální komunikace ve třídním kolektivu.....	7
Práce s talentovanými a nadanými žáky	7
Nábor žáků do oborů ve školním roce 2010/2011	8
Spolupráce s rodiči.....	8
Spolupráce se studentskou radou	8
Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Domažlicích	9
Spolupráce s Policií ČR	9
Spolupráce výchovného poradce s Úřadem práce v Domažlicích.....	9
Poradenství žákům při pokračování ve studiu	10
Pomoc s vyhledáváním volných míst po absolvování školy	10
Další vzdělávání výchovného poradce, účast na seminářích a akcích PPP Domažlice.....	10
Závěr	11

Úvod

Ve školním roce 2009/2010 se výchovný poradce zaměřoval na následující oblasti poradenství:

- a) systematické informační činnost pro pokračování žáků v dalším studiu,
- b) koordinace informační činnosti třídních učitelů a poskytování jim a ostatním učitelům metodické pomoci při
 - ba) práci se žáky, kterým jejich rodina neposkytuje dostatečnou intelektuální, sociální nebo hmotnou pomoc, žákům nadaným a talentovaným a žákům s diagnostikovanými poruchami učení či chování,
 - bb) dlouhodobém systematickém sledování a hodnocení vývoje žáků a vytváření podmínek pro zdravý psychický a sociální vývoj v procesu výchovy a vzdělávání ve škole i v rodině, pro harmonické utváření jejich osobnosti, popřípadě při překonávání rušivých vlivů, které do tohoto procesu zasahují,
 - bc) poznávání situace ve třídě pomocí sociometrického testu a aplikace jeho analýzy
 - bd) práci se žáky vyžadujícími individuální přístup ať již z důvodu problémů učení, chování a docházky nebo z důvodu narušených sociálních vztahů ve třídě
 - be) volbě dalších možností studia žáků končících tříd.
- c) informace pro rodiče žáků, popřípadě jiné zákonné zástupce, žáky a učitele o činnosti zařízení výchovného poradenství, o možnostech využití jejich odborných služeb a o odborných otázkách důležitých pro zdravý psychický a sociální vývoj žáků, pro formování jejich osobnosti, pro prevenci výchovných a výukových obtíží a poruch i pro nápravu již vzniklých obtíží a poruch,
- d) pomoc žákům, kteří o tuto službu projeví zájem, poskytl individuální porady při řešení výchovných a výukových problémů i v otázkách týkajících se studia v nástavbovém studiu, vyšších odborných školách a vysokých školách,

Předvídatelné dotazy byly řešeny podle [Plánu práce výchovného poradce](#), požadavků kolegů učitelů a potřeb žáků.

Práce s cílem zkvalitnit svoji činnost během celého školního roku zasahovala do oblastí:

1. Příprava a plánování vlastní činnosti.
2. Prevence zneužívání návykových látek.
3. Příprava a aktualizace nástěnky výchovného poradce.
4. Správa a aktualizace internetové stránky výchovného poradce.
5. Příprava a práce se schránkou důvěry.
6. Práce se žáky s poruchami učení.
7. Práce s učiteli, kteří vyučují ve třídách s integrovanými žáky s poruchami učení.
8. Práce s problémovými žáky:

- a) problémy docházky,
 - b) potíže s učením,
 - c) mimoškolní excesy vztahující se k výuce a chování ve škole,
 - d) poruchy interpersonální komunikace ve třídním kolektivu.
9. Práce s talentovanými a nadanými žáky.
 10. Práce se žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí.
 11. Náběr žáků do oborů ve školním roce 2004/2005.
 12. Spolupráce s rodiči.
 13. Spolupráce se studentskou radou.
 14. Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Domažlicích a Pedagogickým centrem v Horšovském Týně.
 15. Spolupráce s Policií ČR.
 16. Spolupráce s Úřadem práce v Domažlicích.
 17. Poradenství žákům při pokračování ve studiu.
 18. Pomoc s vyhledáváním volných míst po absolvování školy.
 19. Další vzdělávání výchovného poradce, účast na seminářích a akcích PPP Domažlice.
 20. Propagace a realizace projektu [Výuka anglického, německého jazyka a matematiky ve třídách s integrovanými žáky se specifickými poruchami učení](#) spolufinancovaného ESF a SR ČR v rámci jeho udržitelnosti
 21. Propagace a realizace projektu [Škola pro praktický život](#) spolufinancovaného ESF a SR ČR v oblasti jeho aplikace ve výuce s integrovanými nadanými žáky a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti poruch učení.

Příprava a plánování vlastní činnosti

Plán práce byl sestaven 23. 8. 2009. Při jeho sestavování bylo využito zkušeností z práce výchovného poradce ve školním roce 2008/2009.

Plán práce byl předán vedení školy a také zveřejněn na [internetu](#).

Prevence zneužívání návykových látek

Boj proti drogám je úkolem nás všech. Výchovný poradce pracoval v uplynulém roce současně jako metodik prevence sociálně – patologických jevů. Práce výchovného poradce spočívala v poradní činnosti při řešení vzniklých případů, upozorňování na nebezpečí toxikomanie prostřednictvím nástěnky výchovného poradce a ve spolupráci Policií ČR (besedy, představení Integrovaného záchranného systému) a realizací besed ve třídách při třídnických hodinách na pozvání třídních učitelů.

Příprava a aktualizace nástěnky výchovného poradce

Ke zveřejnění institutu výchovného poradce sloužily během celého školního roku nástěnky v přízemí budovy v Littrově ulici a ve 1. patře na Nádražní ulici. Její obsah byl zaměřen do čtyř hlavních oblastí:

1. poradenství – seznámení s úskalími při zvládnání nové látky (Jak se učit), jak jednat při pohovorech se zaměstnavatelem, jak pomoci kamarádovi závislému na drogách, jak se zbavit stresu, kde hledat pomoc atd.,
2. další studium – nabídka středních, vyšších odborných a vysokých škol, jak vyplnit přihlášky...,
3. reklama: Úřad práce v Domažlicích, školy, Linka bezpečí, Student in a další,
4. různé – Do školy vždy s úsměvem, Všímejte si svého okolí – ono si všímá Vás, Jak na úřad práce, Vánoce atd.

Vytvoření, správa a aktualizace internetové stránky výchovného poradce

Webová stránka sosvp.chytrak.cz byla vytvořena pro lidi, kteří nemají čas, a pro ty, co se stydí vystoupit ze své anonymity. Snažil jsem se do ní sehnat odpovědi na nejčastější dotazy těch statečnějších a průbojnějších. Stránky mohou sloužit jako studnice vědomostí i pro ty, co chtějí poznat problémy školy podrobněji. Současně bych rád svou stránkou vyburcoval své kolegy a kolegyně k následování propagace elektronické komunikace. Obsah stránek je patrný z titulu.

Na existenci www stránky výchovného poradce byli žáci upozorněni prostřednictvím učitelů výpočetní techniky a nástěnky výchovného poradce. K 30. 6. 2010 navštívilo stránky 75 400 návštěvníků. Historie aktualizací stránky je na www.sosvp.chytrak.cz/historie_2010.htm.

Jedním z odkazů je i nabídka schránky důvěry, která byla využita k dotazům na možnost přestupu na jiné učiliště a možnostem omluvy docházky na odborný výcvik.

Příprava a práce se schránkou důvěry

Schránky důvěry zůstaly umístěny vedle školních informačních nástěnek výchovného poradce v obou budovách. Do schránky jsem letos nedostal žádný dotaz ani připomínku.

Pevná i elektronická schránka je kontrolována denně, nejpozději jedenkrát týdně.

Práce se žáky s poruchami učení

V evidenci výchovného poradce je **54** žáků (16 v SOŠ a 38 v SOU) s poruchami učení integrovaných ve svých třídách podle **§18** zákona č. 561/2004 Sb. Tito žáci požádali a ředitel rozhodl o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Další 23 žáci jsou evidováni s poruchami učení, ale na základě doporučení Pedagogicko psychologické poradny Plzeň, pracoviště Domažlice nejsou zařazeni do procesu integrace, jsou jen brány ohledy na jejich poruchu. Počty žáků se v průběhu roku mění (odchody, příchody, ukončení platnosti Zprávy PPP apod.).

Všichni žáci jsou do programu integrace zapojeni na doporučení pedagogicko-psychologických poraden a na vlastní žádost žáka a jeho zákonného zástupce. Pro každého žáka je zpracován **Individuální vzdělávací program** vedený výchovným poradcem za spolupráce příslušné pedagogicko-psychologické poradny, třídního učitele a vyučujících dotyčných předmětů. Součástí **Individuálního vzdělávacího programu** jsou **Přílohy k tematickému**

plánu pro individuální vzdělávací program žáka (dále jen PTP), které obsahují přijatá opatření a kroky směřující k eliminaci diagnostikovaných poruch ve vybraných nebo ve všech vyučovacích předmětech. Tyto přílohy jsou současně i pracovním materiálem sloužícím k poznámkování dosažených výsledků a přijatých opatření v konkrétních vyučovacích jednotkách.

Výchovný poradce sleduje vývoj jednotlivých žáků podle vypracovaného harmonogramu a výsledky pozorování zapisuje do PTP. Získané poznatky slouží k navrhování dalších či upouštění od již navržených opatření. Jako metody diagnostiky vývoje poruch žáků jsou využívány:

pohovor se žákem,
kontrola písemného projevu žáka v klidu (poznámkový sešit),
kontrola písemného projevu při písemném zkoušení.

Během roku výchovný poradce spolupracoval s učiteli žáků s poruchami učení a chování. Moje pomoc spočívala v poradách a diskusích nad hodnocením prospěchu či zhoršeného prospěchu jednotlivců a v hledání možností individuální pomoci.

Předmětem spolupráce, zejména s učiteli jazyků, je mimo jiné i proces diagnostikování žáků s problémy v procesu učení. Přiznávám, že hlavní tíha vyhledávání postižených dětí leží právě na jejich dovednostech objevit žáka, který má potíže nesouvisející se specifickými poruchami učení. Po následném pohovoru s takovým jedincem a jeho zákonným zástupcem je volena jedna z možných eventualit – zvýšení úsilí žáka, zlepšení jeho motivace ze strany jeho okolí, vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně a následná integrace a vzdělávání podle Individuálního vzdělávacího programu či změna oboru nebo školy.

Práce s problémovými žáky

Problémy docházky

Nepřítomnost žáků ve škole byla posuzována a řešena podle **Školního řádu SOŠ a SOU Horšovský Týn**.

Zúčastňoval jsem se pohovorů třídních učitelů se žáky, jejichž absence začínala ohrožovat možnost jejich klasifikace nebo neomluvená nedosáhla 10 hodin, a jejich zákonnými zástupci (24x). Při vyšší neomluvené absenci nebo při závažných kázeňských přestupcích byla svolávána výchovná komise školy ve složení ředitel školy nebo jeho zástupce, třídní učitelka, případně učitel odborné výchovy, výchovný poradce, dotyčný žák a jeho zákonný zástupce (14x). 19x jsem řešil problematiku pozdních omluv žáků z výuky s třídními učiteli a učiteli odborné výchovy.

Na téma, jak sjednotit omlouvání nepřítomnosti vyučujícími jsem vystoupil na poradě učitelů v září.

Potíže s učením

23x jsme spolu s vyučujícími hledali důvody, proč někteří jedinci nedosahují očekávaných a požadovaných studijních výkonů. Naše společná řešení se zaměřovala na pomoc neprospívajícím, ať již formou nabídky individuálního doučování, nebo změnou forem zkoušení.

Pro žáky, kteří vyžadovali pomoc při hledání metod učení v nových podmínkách střední školy, jsem kromě osobní individuální pomoci vytvořil na své internetové stránce odkazy s radami, jak se učit. Podobné rady byly i na nástěnce VP a dalších nástěnkách na chodbách školy a ve třídách.

V odborných předmětech jsem, mimo jiné, prosazoval uplatňování osobní motivace žáků například vypracováváním samostatných prací, referátů či vytváření modelů a učebních pomůcek (hlavně stavební obory). Tyto metody se u některých jedinců ukázaly jako efektivní.

Mimoškolní problémy vztahující se k výuce a chování ve škole

Podílel jsem se společně s třídními učiteli na vypracování 6 zpráv o pověsti a 4 posudků na žáky naší školy.

Poruchy chování a interpersonální komunikace ve třídním kolektivu

Vážnější problémy tohoto rázu se během školního roku nevyskytly. Potíže plynoucí z procesů adaptace na změněné podmínky v novém školním kolektivu u prvních ročníků přinesly potřebu dvakrát zasáhnout prostřednictvím jednání výchovné komise. Během šetření se zjistilo, že důvodem neomluvené absence není smyšlené utlačování slabšího žáka, ale jeho nezáměr o zvolený obor. Případy vyvrcholily ukončením studia na vlastní žádost s doporučením přestupu na jiný učební obor.

Další případy „porovnávání sil“ mezi spolužáky byly řešeny rozhovorem. Žáci si uvědomili reálné i potencionální důsledky svého způsobu řešení vzájemného konfliktu a sváry ustaly.

Práce s talentovanými a nadanými žáky

Při vyhledávání talentovaných a nadaných žáků jsem spolupracoval s třídními učiteli a s vyučujícími především českého jazyka a matematiky. Pro tyto žáky byly školou vytvářeny podmínky pro jejich další rozvoj nad rámec osnov. Žákům byl umožňován přístup k informacím (internet mimo vyučování). Nabídnuta byla i účast v soutěžích a olympiádách, čehož žáci několikrát úspěšně využili.

Přínosem nejen pro žáky samotné, ale i pro propagaci školy je účast na oblastních soutěžích a olympiádách a formou místních soutěží a přehlídek. Jeden žák postoupil do krajského kola v Plzni.

Nadaným žákům byla nabízena možnost pokračovat ve studiu, ať již na vysoké škole pro maturitní třídy, či v nástavbovém studiu podnikání v oboru pro žáky učebních oborů.

Nábor žáků do oborů ve školním roce 2010/2011

Na organizaci náboru žáků do prvních ročníků ve školním roce 2005/2006 jsem se podílel:

- a) vlastní účastí na schůzce rodičů žáků 9. tříd na ZŠ v Koloveč,
- b) na přípravě propagace naší školy v Domažlicích,
- c) přítomností a podáváním informací při dnech otevřených dveří,
- d) osobním jednáním s rodiči vycházejících žáků v místě bydliště,
- e) pomocí a radou učitelům, kteří pojedou na nábor žáků.

Spolupráce s rodiči

Moje poradenská činnost orientovaná na rodiče žáků naší školy byla směřována do tří oblastí:

1. řešení problémů školní docházky dětí,
2. řešení problémů prospěchu,
3. poradenství volby dalšího pokračování ve studiu.

ad 1. Jednání s rodiči o nepřítomnosti dětí ve škole probíhalo jednak při pohovorech žáků a třídních učitelů a jednak při rozborech absence na popud rodičů.

ad 2. Se žádostí o radu, jak řešit nezáměr a následné nedobré studijní výsledky, se na mě obrátily tři maminky. Šlo o matky žáků UO zedník. Své rady jsem se snažil předat i rodičům při pololetních schůzkách. K předávání informací o způsobech učení jsem využil i nástěnku a internet.

ad 3. Poradenství volby dalšího pokračování ve studiu je možno rozdělit do tří oblastí:

- a) pomoc rodičům žáků nespokojených se zvoleným studijním nebo učebním oborem.
- b) Poradenství rodičům žáků a žákům 3. ročníků učebních oborů a 4. ročníků oborů zakončených maturitní zkouškou, kteří chtějí pokračovat ve studiu. Poněvadž se jedná o žáky, kteří dosáhli osmnácti let věku, jsou dotazy rodičů již méně časté. Přesto jsem byl dotazován na třídních schůzkách i mimo ně. Na možnost studia dálkovou formou na naší škole jsem byl několikrát tázán i svými bývalými žáky či jejich manželkami.
- c) Na formy a možnosti studia na vyšší odborné, jazykové nebo vysoké škole jsem byl též mnohokrát tázán rodiči při konání rodičovských schůzek, zvláště ve druhém pololetí.

Spolupráce se studentskou radou

V průběhu školního roku jsem se zúčastnil 4 x jednání studentské rady. Nikdy jsem nebyl o nic požádán ani jsem nebyl na nic dotazován.

Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Domažlicích

S pedagogicko-psychologickými poradnami spolupracuji při řešení pomoci žákům s poruchami učení. Mohu konstatovat, že poradenská, diagnostická i metodická pomoc Pedagogicko-psychologické poradny v Domažlicích či v Plzni (bývalý okres PM) vždy byla a je perfektní. Mně samotnému byla poskytnuta třikrát odborná konzultace k řešení náročnějších případů, byla mi předána a doporučena nejnovější odborná literatura i nabídnuty možnosti seminářů.

Pedagogicko-psychologické poradně doporučuji po projednání se žáky a v případě jejich nezletilosti s jejich zákonnými zástupci diagnostikování poruch učení nebo chování a nalezení možností jejich další integrace v kolektivu zdravých žáků. Takto bylo jednáno se čtyřmi našimi žáky, z nichž později jeden odmítl integraci. I na něj však vyučující podle možností berou ohled při volbě forem zadávání úkolů nebo určování doby nutné k jejich splnění.

Spolupráce s Policií ČR

Na základě doporučení ze semináře o kriminalitě mládeže, pořádaném Pedagogickým centrem Plzeň v roce 2002, a Informace pro školské úřady, školy a předškolní zařízení ze dne 9. 7. 1998, č. j. 14 144/98-22 **Spolupráce škol a předškolních zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané** jsem navázal kontakty jednak s oddělením policie v Horšovském Týně a jednak s mluvčí Okresního ředitelství České policie v Domažlicích. Moje spolupráce spočívala převážně:

1. v osobní účasti při výslechu žáků v budově školy (1krát),
2. v organizaci besed se zástupci České policie se žáky 1. ročníků učebních oborů (5x)
3. v organizaci dne představení Integrovaného záchranného systému v Horšově v závěru školního roku

Spolupráce výchovného poradce s Úřadem práce v Domažlicích

Činnost Úřadu práce v Domažlicích je studentům přibližována prostřednictvím mnoha letáků a propagačních materiálů na nástěnce výchovného poradce a také odkazem z mojí internetové stránky.

Žákům, kteří ještě v květnu nevěděli, kam po závěrečných zkouškách nastoupí, byla doporučena návštěva Pracovního úřadu v Domažlicích a nabídnuta pomoc při telefonické dohodě doby konzultace. Tato nabídka nebyla doposud nikým využita.

Poradenství žákům při pokračování ve studiu

S blížícím se koncem doby studia se u mnoha jedinců rodí snaha pokračovat v dalším studiu. Pro ně je určen odkaz z internetové stránky výchovného poradce Pokračování ve studiu, přehled středních, vyšších odborných, jazykových, vysokých a dalších škol zveřejňovaných na nástěnce výchovného poradce. Asi dvanáct žáků se na mě obrátilo s prosbou o pomoc s vyplněním přihlášky – většinou na nástavbová studia. V šesti případech jsem pomáhal s vyhledáním adresy požadované školy, ve dvou případech s určením typu vysoké školy a jednou i druhé střední školy. Nejčastější dotazy jsem se snažil zodpovědět prostřednictvím své internetové stránky nebo nástěnky.

Pro zájemce o pokračování ve studiu na jazykových školách jsem přivedl do 4. ročníků zástupce Jazykové školy v Klatovech. Ti hovořili nejen o možnostech studia na klatovské škole, ale zodpověděli i dotazy studentů týkající se ostatních státních a soukromých jazykových škol plzeňského regionu a státních jazykových zkoušek.

Telefonicky jsem se dotazoval na upřesnění podmínek elektronických přihlášek na FAV v Plzni a na VŠE v Praze. Z této školy jsem zajistil i informační tiskopisy o přijímacích zkouškách a přihlášky na VŠ, které jsem předal studentům.

Se vstupem do Evropské unie souvisí také otevření trhu práce a nabídka množství příležitostí dalšího studia v zahraničí. O možnosti studia v zahraničí jsem žáky informoval prostřednictvím nástěnek a internetové stránky výchovného poradce.

Pomoc s vyhledáváním volných míst po absolvování školy

Pro žáky, kteří koncem školního roku opustí brány naší školy a chtějí nastoupit do zaměstnání, jsem pro případ, že by nenašli volné pracovní místo, zajistil profesionálně aktualizovaný zdroj nabídek volných míst *Nabídky zaměstnání, volná místa* na odkazu ze své internetové stránky.

Další vzdělávání výchovného poradce, účast na seminářích a akcích PPP Domažlice.

Začátkem školního roku jsem si vybral a po konzultaci s vedením školy se i přihlásil na akce pořádané Pedagogickým centrem v Plzni. Semináře byly zaměřeny na práci s problémovými žáky a na integraci dětí s poruchami učení. Absolvoval jsem e-learningový kurz Tvorba a realizace individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka (VÚP, akreditováno MŠMT pod č.j. 21 681/2009-25-551) a školení Vzdělávání v oblasti přenosu nejlepší praxe prevence kriminality a sociálního začleňování mládeže (poř. Centrum pro veřejnou politiku Plzeň, 18. - 23. 3. 2010, akr. MŠMT pod č.j. 14 034/ 2009 – 25 – 267).

Závěr

Při hodnocení své práce uvedu na prvním místě úkoly, jejichž plnění bylo možno provést lepším způsobem. Z toho vyplývá ponaučení pro příští školní rok:

1. velké rezervy jsou v potlačování poruch učení u diagnostikovaných žáků s Individuálními vzdělávacími programy. Domnívám se, že pouhá tolerance ze strany školy je nedostatečná. Žák by měl být motivován k výraznějšímu překonávání svých potíží. Vzhledem k počtu existujících případů (myslím tím i nediodagnostikované žáky a žákyňe) by stálo za to, uvažovat o institutu školního psychologa. Pedagogicko-psychologická poradna sice ochotně žáky vyšetří, ale je přetížena a na následnou péči o starší žáky již není kapacita. Je třeba zvětšit i podíl žáka samého na vyrovnávání jeho handicapu. Do vypracovávání IVP je nutnou více zapojit vyučující v oborech zakončených MZ.
2. V příštím školním roce musím již na začátku školního roku obejít první ročníky a upozornit je na nevýhodnost pozdní diagnostiky poruch učení a chování. Doručit škole zprávu o speciálním pedagogickém vyšetření koncem měsíce května je jen důkazem lajdáckého žákova přístupu k problému.
3. Plán hospitací, kontrol a pohovorů se žáky s poruchami učení a chování připravit tak, aby bylo možné eliminovat výpadky vzniklé změnami rozvrhu (neodkládat na poslední chvíli).
4. Více se věnovat začínajícím učitelům – výchovné problémy s hyperaktivními žáky, se žáky s poruchami učení a potíže s orientací v možnostech volby výchovných metod učitelem.

Kladem letošní práce výchovného poradce je splnění ostatních položek **Plánu práce výchovného poradce** schváleného ředitelstvem školy, výborná spolupráce s vedením školy i v rámci kolektivu učitelů Littrowa 122 nebo, soudě podle dotazů kolegů a nízkého počtu odvolání žáků, to, že problémy byly řešeny ke spokojenosti všech zainteresovaných. Dosáhnout těchto výsledků by nebylo možné bez důvěry v moji práci a hlavně bez pomoci a jednoty všech pracovníků při působení na žáky. Právě za tuto vynikající pracovní atmosféru bych rád na závěr všem kolegyním a kolegům poděkoval.